

DOMOVINA

Upravištvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak petek.

Naročnina: Četrletno Din 6.—, polletno Din 12.—,
celoletno Din 24.—.

Ivan Endlicher in judenburški mučeniki v domači zemlji

Povratek prahu judenburških žrtev in Ivana Endlicherja v domovino je bil veličastna manifestacija za jugoslovansko idejo. Na vsej poti od Št. Ilja do bele Ljubljane se je narod trumoma zbral na postajah in oddal pepelu pokojnikov s cvetjem in solzami poslednji pozdrav. Posebno lep je bil sprejem v Mariboru in Celju.

Krste narodnih mučenikov so bile v Ljubljani izpostavljene v Narodnem domu. Ljudstvo je prihajalo se poslavljat od njih v neprestanih vrstah. Popoldne v soboto se je vršil pogreb, kakršnega Ljubljana že dolgo ni videla. Ob ulicah, koder se je vila zadnja pot, je bilo v špalirju nad trideset tisoč glav. V sprevodu samem so bile zastopane vse državne, vojaške in civilne oblasti, Sokolstvo, Orjuna, bivši vojak 17. p. p., dijaštvo, invalidi in mnogobrojna narodna društva.

Največji utis so napravili sorodniki pokojnikov, ki so stopali za krstami — sami domači, preprosti ljudje, tihi v svoji tugi.

Marsikateremu mlačežu se je pri pogledu na krste mučenikov in njihove svojce znova utrdila ohlajena vera v bodočnost naše velike domovine.

Pretresljivi so bili prizori ob zadnjem posloviu nad grobovi. Sredi nastale nevihte je pisatelj Vladimir Levstik govoril krasne besede, ki jih prinašamo v celoti na drugem mestu. Naj si jih vsakdo utisne v srce, saj so po svoji divoti in globini blažilo za vse, ki se jim krči duša nad sedanjo mračnostjo.

Grobove mučenikov je množica posula s cvetjem. V zatišju domače zemlje zdaj sniva pepel junakov svoj večni sen. Mi pa pokažimo, da smo vredni za našo svobodo prelite krvi.

Govor pisatelja Levstika ob odprtem grobu

Vrnili ste se!

V sijaju pomlajenja, ovenčana s prvimi rožami, odeta v bujno zelenje svojih šum in polj, ozarjena po bleščanju gorá, ki so bile skalne rojenice ob vaši zibeli in so vam obdarile srca z nezlomno zvestobo in duše s trdo močjo — krasna kakor nikoli vas pozdravlja Domovina. S skrivnostnim smehljajem na materinskem obličju vam je odprla svoje nedri; v svojem srcu vam je poslala, da se prelijejo vaše večne sanje v njeno živo brst in rast...

Rodna jugoslovanska zemlja vas pozdravlja, še neizmerno lepša ko nekdanj: svobodna in samasvoja! Ne objemlje vas z žalostjo, ne zdravlja vas s solzami; Domovina je večna in v njenem velikem življenju je ni razlike med mrtvimi in med živimi sinovi. Da, vi mrtvi ste ji še dražji — da, vi mrtvi ste tisočkrat živější od nas!

Zlasti ti, Ivan Endlicher, zlasti vi, judenburški levi, ki ste pali za njeno svobodo, za njeno čast. Zakaj najlepše in najdragocenejše iz vse krasote in vsega bogastva, kar ga more roditi zemlja, je Mož, ki pogine v borbi za Domovino, za srečo in blagor bodočih pokolenj. Narodi ga cenijo više od vseh svetinj, nesmrtna dela človeškega duha so posvečena njegovemu spominu, zgled njegov oplaja srca milijonov in njegova kri je edina dovolj dragocena, da more odkupiti veke robstva, ustanoviti veke svobode.

Jasneje od solnca živih sije slava njih, ki so umrli na polju časti;

tako sije vaša slava, junaki in mučeniki, tako živite in boste živeli vi!...

V tej svečani uri, ko zastajajo srca tisočev in veje preko naših glav usodni dihi Zgodovine, se zdi, da so vaše tihe krste edino, kar utriplje. Vaše votle oči žare na nas iz grobov, vaša trohneča usta se gibljejo in govore, vpijajo nam živim v strašnem jeziku večnosti...

Narod! Ali slišiš, razumeš li besedo, ki vstaja iz teh grobov? —

O, kako smo gluhi, kako pozabljivi smo živi! Kako dobro pomnijo mrtvi, kako močen je njihov glas!

Ti grobovi, narod jugoslovanski, te spominjajo tvojega robstva, tvoje nemoči, tvoje sramote in tvojega gorja. Spominjajo te stoletij, ki si jih preječal pod nasiljem; stoletij, ki si jih prestradal s telesom in duhom, poteč se za tuje trinoge in podlo živč ob njihovi milosti; stoletij, ki si jih prekrvavel za tlačitelje, da si jim branil kleti prestol in širil krivično oblast. Spominjajo te udarcev v obraz, spominjajo te psov in zasramovanja, s katerim so blatili tujci tvoj jezik in tvojih očetov podedovano preprostost; spominjajo te ugrabljenih duš tvoje dece; spominjajo te krvave sile, ki je raztrgala tvojo v vekih zasedrano enoto na tri plemena, spominjajo te peklenške zlobe, ki je ščuvala brata na brata in kri na kri; spominjajo te ječ. vešal in raz-

strelnih odredov, ki so jih tirani postavili pred spoznanje, da smo

iz vekov na vekomaj eno od Gospesvete do Soluna, od Soče do vardarskih bregov.

Spominjajo te habsburškega jarma, spominjajo te Avstrije!

Ti grobovi, narod jugoslovanski, pripovedujejo, kako ti je blisnila pred desetimi leti prva zarja vzhajajočega odrešenja; kako je planil iz srbskih meja ponosni plamen svobode in razprostrl svojo luč do nas. Pripovedujejo ti, kako dobro ga je razumela tvoja plemenita mladina, ki je vstala kakor en mož in je strnila svoje vrste od Gorice do Bitolja ter proglasila osnovni stavek revolucionarne jugoslovanske nacionalistične veropovedi:

«Hočemo združitev vseh razirganih udov jugoslovanskega narodnega telesa v močno, suvereno državno skupnost, ki naj vzdrami spečo silo naše nacije k svobodnemu, samorodnemu duševnemu in gmočnemu razmahu!»

Sveta četa revolucionarne omladine je nastopila svojo mučeniško pot in Ivan Endlicher je bil med tistimi, ki so korakali v prvi vrsti, oznanjaje narodu evangelij Svobode in ne plašeč se preganjanja ne smrti. Njegov grob je priča, da je bil borec-junak in da je šel do kraja. V ljubljanskem omladinskem procesu je bil obsojen kot glavni krivec; avstrijska ječa mu je izsušila žarke mladeniške prsi. Umrli je v Gradcu dne 5. septembra leta 1915. in topovi svetovne vojne so grmeli rekviem njegovi duši.

Toda silna Endlicherjeva duša ni vzletela v kraje miru. Živela je v srcu njegovih tovarišev in pristašev, širila se med ljudstvom, ogrevala čedalje večje množice. Spremljala je srbsko vojsko na njenih slavnihi pohodih, sledila ji na albansko Golgato, plapolala v proslavljenih praporih jugoslovanskih dobrovoljskih legij, krvavela v Dobrudži, vriskala na Kajmakčalamu in priplavala s kraljevskim poletom Belega Orla nazaj na domača tla.

Dragocen in svet je Endlicherjev spomin; toda nič manj globoka ni naša ganjenost, ko poslušamo zgodbo grobov ob njegovi strani. Kaj nam pripovedujejo ustreljenci iz Judenburga, junaški Janezi, ljubljenci naši?

Pripovedujejo nam in pričajo z nekršljivo svetostjo svoje smrti,

da jugoslovanska ideja pač ni bila gospodski izum,

da jugoslovanska svoboda ni mogla biti zgolj sanja vročerkvnihih študentov; da je živela težnja po tej svobodi v preprostem srcu našega naroda kot vrojena, elementarna sila, da je podzavestno ležala v nji kot zakopan dinamit in da judenburški upor ni bil navadna pobuna nezadovoljnih vojakov, ampak pred-

hodna iskra osvobodilne eksplozije. Pričajo nam, da je živel v železnih prsih naših preprostih mož in mladeničev že od nekdanje junaške in mučeniške duše davnih dedov, ki je sredi muk in grozot svetovnega pokolja spoznala svojo pot in je s pravo jugoslovensko borbenostjo krenila za geslom: «Svoboda je dejanje!» Ti skromni junaki so videli teči našo plemenito kri v brezvestno vsiljenem boju zoper brate in zoper tisto, kar je bilo nas vseh edini možni spas. Videli so razpadanje svojih domov, žalost in bedo svojih dragih, videli neizmernost trpljenja, ki ga je moralo naše ljudstvo prenašati zato, da bi mu naložila Avstrija po dobljeni zmagi še hujše muke, še globljo sramoto, še okrutnejše zatiranje. In naši možje so čutili, da zmisel te Kalvarije nasprotuje njihovi časti, da namen trpljenja ograža blagor njihovih otrok. Da so jih poslali v ogenj za svobodo in srečo domače zenulje — o, tudi oni bi rekli z enim tistih preprostih, zlatih srbskih seljakov, ki so jeseni leta 1918. tik pod Ljubljano ustavili laški naval: «Sedam godina sam već u ratu, pa ako treba, ostaću još sedam godina, samo da bude našoj deci dobro.» Jundburški junaki niso hoteli krvaveti za to, da bude njihovoj deci zlo. S kljcem: «Živela Jugoslavija!» so obrnili puške proti vekovnemu tlačitelju; šli so hote v boj zoper Avstrijo, v boj za to, da bude njihovoj deci dobro.

Sami iz sebe so nastopili jugoslovensko pot — pot borbe proti nasilju. Sovražnikov niso šteli: s pravo jugoslovensko hrabrostjo so prezrli dejstvo, da je stala proti njim vesoljna moč nemškega in madžarskega orožja. In ko so podlegli premoči in je avstrijska zver zahtevala njihovo kri, so umrli po jugoslovensko, so umrli kakor možje. Zakaj Jugoslovenstvo je v sebi Moštvo in Borba... Dobro nam došli, ki ste prelili kri za našo svobodo, za naše ujedinjenje! Pozdravite v večnosti svoje tovariše iz Muraua, Radgone, Kotora, Pulja in Codroipa! Vaši grobovi so naši neporušni dokazi, da je dejstvo jugoslovenske svobode in ujedinjenja prirodno utemeljeno v samem bistvu slovenskega ljudstva, da je zatorej nepreklicno in nedotekljivo. Z jekleno neizbežnostjo logike vas proglašam jugoslovenska nacionalna stvar za svoje borce

in jemlje vaše svetinje v svojo zaščito, vašo dediščino v svojo posest! —

Narod! Razumeš li, kaj kličejo ti grobovi? Odpri svoja srca, da začuješ glas mučeniške krvi!

Zevajoča žrela grobnih jam ti kličejo z glasom groma:

Umrli smo, da služimo Domovini. Mi nismo zahtevali, da jo prej otipljemo z rokami kakor nejeverni Tomaž; nismo se vpraševali, kako velika naj bo, niti ne, kako naj bo urejena; nismo se žrvovali pogojno, ne iz ničemurnosti, ne zaradi minljivih časti. Da ste nas vprašali, kakšno hočemo Domovino — nas, ki smo bili silni, edini in nerazdružljivi v svojem bojnem poletu, gotovo bi vam odgovorili, da bodi edina, nedeljiva in močna: takšna, da je ne zruši noben vihar. Mi se ne bi lovili za malenkosti. Jezik mučenikov je vedno enak: **jezik Žrtve**. Misel mož je zmerom ena: **misel Časti**.

In stvar junakov je vekomaj ista: stvar Domovine.

Z vojniško preprostostjo smo storili svojo dolžnost: ndarili smo in pali...

Živi ti, narod, za tisto, za kar smo mi korakali v smrt! Živi za Domovino! In pomni: prvo, kar spaja človeka z Domovino, je Dolžnost! Dolžnost, izpolnjevana slepo, nepogojno, brez misli na povračilo; zakaj Domovina ima pravico zahtevati, ne da bi dajala; zahtevati v ime bodočnosti, v ime pokolenj, ki pridejo za vami!

Tvoje edinstvo, narod — kličejo grobovi — je tvoja prva dolžnost, je temeljni kamen Domovine, ki bo hranila v svojem naročju naša razmesarjena srca, naše prestreljene lobanje, naše zdrobljene kosti. Bog vojnih trum nam ne bi pokazal poti v tolikšno žrtev, da ni to edinstvo dete njegovega Duha, da ni po njem blagoslovljeni plod tvoje tisočletne težnje k Človečanstvu. Ta težnja je tvoja velika historična ideja. Pomni, narod, da velikih zgodovinskih idej ne utajiš, ne prekličeš in ne pogaziš. Na čistem praporu svojih vernikov, v srcu svojih zvestih, na meču svojih borcev gredo svojo posvečeno pot kakor leteči ognji in grmeči plazovi; kar vstane zoper nje, mora pasti! Pomni, narod, da je z našo krvjo zapečatana tvoja usoda: tvoja Domovina, Jugoslavija naše junaške in mučeniške smrti, je in ostane velika Jugoslavija Sile, Zvestobe in Slave, sveta Jugoslavija večnosti! —

Narod! Slišiš li.

kaj vprašujejo ti grobovi?

Poslušaj in trepetaj!

Črna usta grobov te vprašujejo:

Kako si čuval dediščino, ki je zalita z našo krvjo? S čim si poplačal našo izpolnjeno dolžnost? Ali si bil eno v delu in veri, kakor smo bili mi ena žareča duša, ena strašna pest, eno srce, ki je krvavelo? Ali si umel možko živeti, kakor smo mi umrli možje?

Glej, v enem samem našem veselem vrisu, v enem samem drhtljaju naše ljubezni, v enem samem našem očetovskem smehljaju je bilo več sreče, nego je morejo dati vsa samoljubna utešenja, vse ničemurne izpolnitve in vse puhle radosti, kar jih dosežete živi do konca svojih dni. Vse to smo zavrgli zate; svojo srčno kri smo izlili za vaše odrešenje; jok svojih vdov, obup svojih mater, solze svojih nebolgljenih sirot smo zatajili, da smo mogli umreti za vas. Kaj si ti žrtvoval, kaj si ti pozabil? Ali si nam poslal v rodni zemlji s svojo zvestobo, ali nas odeneš s svojimi zašlugami, ali si mar storil, da bo njena gruda klete breme na naših kosteh? Ali bo kameni vojak nad našim grobom znamenje našega večnega življenja v tvoji slavi, ali bo zrl s pretečim očesom Jeremije na tvojo radovoljno nemoč, na tvoje strahopetne dvome, na tvoj zločinski razdor? —

Narod! Kako boš odgovarjal? — — — Junaki, mučeniški!

Čujte našo izpoved

prizanesljivo sprejmite naš kes:

Ne, mi nismo čuvali vaše dediščine. V pijanosti svobode smo si odpasali meč in smo dali tujcu, da je uplenil Mater tri dragulje: vaše s krvjo blagoslovljene zemlje sever, zapad in jug... Ne, vaše dolžnosti nismo poplačali. Naše delo je počivalo, naša vera je bila kakor v vetru trs, naše duše so bile hladne, naša pest se je razklepala v uri Volje, naše srce je utripalo za svojo lastno minljivo slast... Bili nismo eno, hoteli smo biti troje. Vam, ki ste nam dali s svojo smrtjo zgled časti, se izpovedujemo, da nismo umeli živeti. Stiskali smo se v krilo imučene Domovine, a žrtvovali ji nismo ni ene puhle radosti, ni enega samoljubnega zadoščenja; in kadar smo plačevali račune svojih zlih dejanj, smo klicali njo na odgovor in smo iz kljubovanja trgali njeno posvečeno telo...

CARMEN SYLVA:

Tašča

5. nadaljevanje.

Poldrugo leto je preteklo. Mala Linca je ravnokar prispela z enega svojih brezkončnih izletov domov. Sedela je rada brez klobuka na julijskem solncu in se pekla. In julijsko solnce v Rumuniji dvigne termometer do 50 stopinj. Bila je zelo daleč tekla in se je naenkrat utrudila. Kar je zagledala kmetškega konja, ki se je pasel z zvezanimi nogami, vedno znova dvigajoč sprednji nogi h kratkemu skoku, da bi si poiskal manj suh prostor, na katerem bi bilo kaj več zelenih bilk. V hipu je Linca razvezala vezi, sedla kakor deček na neosedlanega in neukročenega konja ter mu z rahlimi udarci na vrat in ušesa pokazala, kam želi, da jo nese. Konj je sprva tresel z glavo, toda Linca mu je dala požreti cel šop cvetic, s katerimi si je bila hotela okrasiti obleko in lase pri obedu, ter

ga je pregovorila, da se je premaknil naprej. Kmalu je dospela v gost, senčnat gozdiček, kjer se je konju zazdelo mnogo prijetnejše trgati zelenjšo travo in listje kakor korakati naprej. Linca je nekaj časa čakala, kar je zaslislala v bližini glasove in kmalu spoznala govor Eleonore, ki je rekla:

«Ne, Mihaj, pusti me, jaz hočem oditi, moram domov! Bojim se te!»

Linca je dvignila rjavo glavico daleč naprej, zadržala sapo in njene oči so se blestele kakor oči divje mačke.

«Ne pomaga ti nič,» je dejal Mihaj, «tako dolgo si se igrala z menoj, da je postalo resno, in ti mi več ne uideš!»

«Prav nič se nisem igrala!» je hropela Eleonora, «ni res! Toda ti si vrag, vem, in zapeljuješ človeka v skušnjava! Ti vidiš, če je kdo slab, nesrečen in razočaran, a mesto, da bi pomagal, le izkoriščaš to. Pusti me!»

«Izpustim te, ko se mi zljubi, ne prej!»

«Prosim te, naj grem, smirno se bojim!»

«Bojiš se? Česa? Dreves? Ljudi tukaj ni daleč naokrog. Kliči samo, kolikor hočeš! Tu te nihče ne čuje! Ti si v moji oblasti!»

«Sovražim te!»

«Ne, ni res, ti me ljubiš od prvega dne, in da si kljub temu vzela Šerbana, je bila tvoja stvar, to je bilo že zatajenje tvojega lastnega srca. Ti si bila že izgubljena, Eleonora, in meni zapisana! To veš dobro!»

«O, Mihaj, kaj nimaš usmiljenja z menoj? Kaj nisem bedna dovolj?»

«Ravno zato, iz sočutja te hočem napraviti srečno in te učiti, kaj je ljubezen. O tem nimaš niti pojma, ubogi otrok!»

V istem hipu je bila Linca odlomila vejo, udarila konja z njo tako močno, da je pričel teči, in tako je prišla smejoča se mimo para. Ozirala se je še dolgo za njima in kazala svoje bele zobe.

Doma je skočila s konja, bežala k materi in ji do pičice natančno pripovedovala, kaj je videla in čula.

Ne, mi nismo vredni vaše krvi;

ne vredni smo ječanja vaših vdov, obupa vaših mater, solza vaših bednih sirot. Da vas ne bi zeblo pod odejo naših zaslug, da vas ne bi peklo ležati na postelji naše zvestobe! Da ne bi bila domača gruda breme na vaših prsih, da ne bi bil vaš spomenik štrleče znamenje naše propasti! —

A ne, mladeniški apostol Edinstva — ne, ve krvne priče na pragu naših svobodnih dni! Ni še prepozno! Ležali boste na naši hvalečnosti, na naši ljubezni; ura vaše vrnitve bodi ura našega prebujenja iz more dvomov, razdvoja, zlobe, sebičnosti in nemoških grehot. Vaša trohneča srca naj se zganejo v tej uri, vaše votle oči naj se ozro na nas iz grobov in vaše hrabre duše, ki plavajo nad nami,

naj slišijo prisego,

ki vas bo grela v snu gomil: — —

Na vaše svete kosti, na vašo prelito kri, na jok vaših vdov, na obup vaših mater, na solze vaših sirot se zaklinjamo, da hočemo poslej prezirati svoj lastni prid in vsakatero nizko strast v prospeh in blagor Domovine, kateri ste se darovali. Zaklinjamo se, da nam bo slajša od vseh slasti, dražja od vseh zakladov čast in slava jugoslovenske zemlje, sila in veličina jugoslovenskega naroda. In če bi se drznili vnani ali notranji sovražnik dvigniti kletko roko na zdravje, na moč, na edinstvo, na čast domovine Ivana Endlicherja in judenburških levov — zaklinjamo se, da popije zemlja poslednjo srago naših src, da ležejo naša mrtva trupla k vašim slavnim kostem, da razpadejo naši domovi v prah in pepel in da izgine naš rod in vsaka sled o našem imenu, preden damo raztrgati Mater, ki vas je rodila, zemljo, ki bo hranila vaše ostanke. Ni je ločitve za nas mimo ločitve v žive in mrtve!

Tako bodi na vekomaj!

Počivajte mirno! Mi čutimo, da živite z nami; vemo, da niste mrtvi. V vetru, ki ziblje gozde na rebrih domačih gor, je še poslednji dih vaših zvestih prs, je

vaša ljubezen, silnejša od smrtne groze,

je vaša poslednja sokolja misel, ki je priletela z morišča domovini v pozdrav. V luči jugoslovenskega solnca, ki sije na vaše grobove z jugoslovenskega neba, je še poslednji sijaj vaših drznih oči, ki so v temi ječe in v blisku avstrijskih pušk uzrle jugoslovensko svobo-

do... In v naših dušah živi vaš neugasni spomin...

Vemo, da niste mrtvi. Blagoslovijaje boste zrlili na naše setve, na naše žetve, na našo rast in na našo čast.

Kadar pa zabučijo bojni rog od Vardarja do Triglava

in pozove naše polke Domovini na obrambo, zaslužnjem bratom na pomoč, tedaj, junaki, naj dvigne kameni vojniki nad vašim grobom svojo v onemoglem gnevu sklonjeno glavo in vaše silne duše naj planejo z besom viharja v trobojno svilo naših praporov, naj hrume pred nami, strnjene s sencami borcev s Kumanova, Črne Reke, z Rudnika, Cera, Dobrudže in Kajmakčalama, in naj nas vodijo k zmagi, da posujemo vaše gomile s cvetjem jugoslovenskega Korotana, da jih poškrbimo z vodo iz jugoslovenske Soče, da jih ovenčamo z lovorjem novih jugoslovenskih obal!

Do svidenja!

Politični pregled

Vlada je te dni v narodni skupščini predložila svoj delovni program,

ki je tako velik, da bi ga mogla rešiti samo prav močna vlada, ne pa sedanja, ki je od danes do jutri. Ta program so opozicijske stranke že podvrgle ostri kritiki, posebno demokratski poslanec Rafajlovič je vladi očital, da pušča v vprašanjih zunanje politike narodno skupščino na nejasnem. Seveda, o zunanji politiki vlada tako rekoč sploh ni govorila in tudi o notranji politiki se je izražala tako megleno, da je nihče ni razumel. Vse polno novih zakonov je vlada predložila: zakon o uradnikih, zakon o ustroju vojske, o izenačenju davkov in podobno. Posebno davki bodo menda prav visoki, ker država s sedanjimi svojimi prejemki ne more izhajati. Ampak obdavčiti bi se morali v prvi vrsti imovitejši sloji, ne pa reveži.

V razpravi o vladini izjavi se je govorilo tudi o naših spodnještajerskih Nemcih,

ki jih sicer ni veliko število, toda jezike imajo take kot nekdanj, ko so še gospodarili nad nami in so imeli vse pravice, mi pa nobenih. Ti Nemci naj bodo lepo mirni in pametni, ker so kot trgovci in obrtniki popolnoma odvisni od nas. Ko bi naši ljudje ne nosili svojega denarja v nemške trgovine po spodnještajerskih mestih ter trgih, bi vsi ti

Nemci in nemškutarji pobrali šila in kopita in odšli preko meje. Naj si ta nemškutarija zapomni, da se njeni časi nikdar več ne vrnejo in da bomo mi že našli pot in način, da to peščico v avstrijskih časih privandranih Nemcev ukrotimo!

Najnovejši dogodki v Evropi so močno vplivali na razvoj politike v splošnem, posebno pa še na Balkanu, ker manjše države morajo biti previdne, ko vidijo, da velike države niso složne in edine. Male države se hočejo čim bolj medsebojno zblížati in resno se že govori o

novi balkanski zvezi,

v kateri bi bile razen naše države in Rumunije še Grčija in Bolgarska. Ta načrt ne bi bil neizvedljiv, ampak v prvi vrsti je za nas važen obstoj Male antante, ki predstavlja tako moč in silo, da z njo resno računajo tudi velike sile. Samo Poljska naj bi se pridružila Mali antanti, pa bi bila Mala antanta prava velika sila, ki bi jo moral upoštevati svet. Dokler se nahaja naša država kot eden glavnih činiteljev v Mali antanti, se nam ni bati nobenega zunanega sovražnika.

Evropo je zadnje čase vznemirjal tudi

spor med Anglijo in Rusijo,

med katerima je prišlo do ostrih nesoglasij. Zadnje dni je vse to izravnano, ker je Rusija v marsičem odnehala.

V Evropi nikakor ne pridemo do končnega miru. Na dnevnem redu so še vedno stara vprašanja, izvirajoča iz vojne. Svetovna vojna je sicer končala proti koncu leta 1918., a sklenjene številne mirovne pogodbe se še niso izvršile. Odtod pride, da je

med Francijo in Nemčijo

tako rekoč še vedno vojno stanje, ki je Nemčiji v zelo hudo škodo. Nemški denar je toliko izgubil na vrednosti, da ni več vreden kot avstrijski. Druginja je v Nemčiji taka kakor menda nikjer drugje na svetu. Vse to samo zato, ker se Nemci branijo plačati vso škodo, ki so jo za časa vojne napravili na Francoskem. Ako bi se s Francozi lepo poravnali, bi imeli mir, lahko bi se posvetili delu in zaslužku in razmere bi se kmalu izboljšale. Seveda takih razmer, kot so jih imeli pred vojno, ne bodo Nemci imeli še kmalu, ker bodo morali še dolgo plačevati dolgove. Nemci že počasi uvidevajo, da trma nič ne zaleže in se vedno bolj približujejo Franciji. Od sporazuma med Nemci in Francozi bi imeli koristiti vsi evropski narodi.

Uro kesneje sta gledala Linca in Coe skozi okno. Eleonora je prihajala počasi s sklonjeno glavo proti domu.

«Sovražim jo!» je rekla Coe.

«Mati je dejala, naj Šerban ne izve prav ničesar! Ubogi Šerban!»

«Še nisi nikomur ničesar izblebetala?»

«Bogme, nikomur!»

«Samo Keti in Marici in Sofiji in — —»

«Stoj, stoj, jih je preveč!»

«Torej samo dvema od teh? Ali te ne poznam dobro, ti nepoboljšljivka?»

«Eleonora,» je poklical gospe Pulherie globok glas iz okna.

Poklicana je vidno vzdrhtela in je postala zelo bleda.

«Eleonora, prosim, pridi k meni!»

Ko je Eleonora vstopila, je gospa Pulheria za njo zaprla vrata in jih zapahnila.

«Kar bova govorili, ni za tuja ušesa in oči,» je dejala. «Če ti pri nas ne ugaja in nam to še tako daš čutiti, lahko to potrpežljivo prenašamo; toda če iščeš tolažbe v ljubimko-

vanju z drugimi, ne moremo tega mirno gledati. Jaz hočem zaenkrat molčati radi sina, ki bi obupal. Ako pa boš še nadalje sramotila njegovo ime, se ne bom bala bolesti, ki bi jo prizadejala sinu, in te bom dala javno z bičem izgnati z našega dvora. Ali si razumela?»

Eleonora je padla na kolena.

«Vse je samo obrekovanje!» je jecljala, «ni res! O, prosim, ljuba mati, bodi usmiljena!»

«Svarila sem te. Ne zahtevam priznanja: ne maram ničesar vedeti. Idi sedaj!»

Nato je s svojo močno roko odpahnila vrata in izpustila Eleonoro, ki jo je bilo do dna duše strah pred plamenečim očesom tašče.

Toda, kakor znano, noben zapah ni tako močan in noben zid tako visok, da bi se ljubezen mogla zadržati.

Meseci so potekali. Šerban je bil po opravkih v Bukarešti. Niso točno vedeli, kdaj se

vrne. Oktober je prišel v deželo z vso svojo krasoto. Vinska trgatav vsepovsod. Toliko je bilo vina, da so morali uporabljati stare sode, ker ni bilo dovolj novih, in vendar so morali pustiti cele vinske gorice neotrgane, ker je bilo vsega preveč.

Hiša in dvorišče sta bili prazni, ker je bilo vse zaposleno v vinskih gorica. Tudi gospa Pulheria je bila zunaj in ko je prišla domov, je za hip postala pred hišo, z roko si varujoč oči in gledajoč preko zlatoblešče pokrajine. Kar je zaslišala v sobi zgoraj lahko šepetanje, od katerega je razumela samo posamezne besede.

«Vragu, Eleonora?»

«Da, vragu sem zapisana.» Potem se je čulo zopet nejasno.

«Prosim te, pojdi proč, prišli bodo!»

«Kaj potem? Ali te ne smem obiskati?»

«O, ti ne veš, s čim mi je moja tašča grozila. Tresem se od strahu!»

Dopisi

KRESNICE. K zadnji občinski seji nam je višji šolski svet poslal sklep, po kakih veljavnih zakonih se je ustanovila javniška šola. Čeprav je v sklepu vse lepo opisano in zaključeno, moramo vendar ugotoviti, da sta višji šolski svet in okrajno glavarstvo v Litiji postopala na podlagi netočnih podatkov, ki jih je dal naš župnik. Ker se ni dalo za javniško šolo dobiti zadostno število šolobveznih otrok, so zapisali tudi take, ki so doma pol ure od kresniške šole, a imajo nad eno uro do javniške šole. Jevniška šola ima vseh šolarjev komaj 34. Šolo moramo vzdrževati mi. Ko se je vršila komisija za javniško šolo, je občinski odbor na licu mesta glasoval; štirje odborniki so glasovali za šolo, šest pa jih je bilo proti. Višji šolski svet sedaj govori ravno narobe. Zato prosimo višje oblasti, naj se zadeva ponovno preišče, da ne bomo mi prikrajšani v svojih pravicah oziroma preobloženi s tujimi dolžnostmi.

GORNJI LOGATEC. Odbor Sokolskega društva v Gor. Logatcu v zmislu soglasnega sklepa svoje zadnje seje pozivlja pisca dopisa iz Gornjega Logatca, objavljenega v «Domoljubu» z dne 23. maja 1923., da stopi na plan s svojim polnim imenom. Ves odbor mu bo namreč nemudoma preskrbel priložnost, da bo svoje trditve dokazal pred sodiščem. Ako tega ne stori, ga bomo smatrali za nesramnega obrekovalca in lažnika, ki se strahopetno skriva za hrbet imunega uradnika ter vedoma krade čast in poštenje svojemu bližnjiku. Uravnali pa bomo temu primerno svoje postopanje tudi proti tistim, ki bi tako početje morali zabraniti, pa tega ne store, ker ga očitno odobravajo. — **Miroslav Puppis s. r.**, tč. starosta; **Fran Tavzes s. r.**, tč. tajnik.

LJUBNO PRI PODNARTU. Prošlo nedeljo je naše gasilno društvo na prav lep način proslavilo 20-letnico svojega obstoja. Proslave so se udeležili številni zastopniki gasilskih društev pod vodstvom staroste jugoslovanske gasilske zveze g. Josipa Turka. Gasilcev je bilo zbranih nad 200. V navdušenem govoru jih je pozdravil domači načelnik g. Ambrožič. Za pozdrav se je zahvalil starosta Turk in izrekel domačemu društvu v imenu jugoslovanskega gasilstva bratske čestitke. Po proslavi je sledila domača veselica, ki se je prav dobro obnesla in je splošno zadovoljila vse drage goste. Na pomoč!

Gospa Pulheria se je bila naslonila na zid, pritisnila roko na srce ter odprla in zaprla usta kakor v težkih telesnih bolečinah.

Ko bi Eleonora videla ogenj v očeh! Ravno so se odprla vrata in Mihaj je stal pred njo.

Oba sta izgubila za nekaj minut govoro.

Gospa Pulheria se je najprej osvestila. «Moj sin prispe v nekaj trenutkih,» je rekla, «ali ga boste počakali?»

«O ne, gotovo, ne vem, hotel sem samo videti, — žal, ne utegnem — pri mojem bratrancu je vinska trgatev, tam me ne morejo rabiti, mislil sem, da bom našel Šerbana.»

Tako je jecjal od stavka do stavka. Gospa Pulheria je srepo upirala vanj iskreče se oči.

«Mi smo tudi zelo zaposleni,» je rekla. «Zato oprostite, da se poslovim.»

Gospa Pulheria je nagnila glavo in odkorakala mimo njega v hišo.

(Dalje prihodnjič.)

ŠT. RUPERT NAD LAŠKIM. Čudna se mi zdi tukajšnja fara. Veliko je v njej mladega sveta, toda njegovo obnašanje se mi ne zdi tako, kakor je bilo v nekdanjih lepih časih. Ako v nedeljah opazujem pobožna dekleta, kar ostrmim. Star pregovor pravi, da je pamet boljša ko žamet. Zato hočem naša dekleta le trezno opozoriti: Pazite, pazite na svoje ponašanje. Tudi jaz sem nekoč bil mlad, toda po gostilnah nisem pohajal, kakor sploh takrat ni bilo toliko skušnjav in fantovskih pretepov, kot jih dandanes povzroča nedeljsko pijančevanje. Draga mladina, le bodi trezna in dostojna ter raje pazi na snago in red, da bo drugič, ko zopet pridem v šentrupertsko faro, kaj drugače. — **Star mož.**

DRAVOGRAD. V naši obmejni točki je koroško okrožje mariborske sokolske župe v nedeljo priredilo svoj izlet. Udeležila so se ga vsa sosedna društva. Zlet je krasno uspel. Dravograd je pokazal svoj jugoslovanski značaj in se je okrasil z zastavami. Veličastni sokolski sprevoz po trgu, ki je otvoril slovesnost, je na mnogoštevilne prisotnike napravil sijajen utis. Javna telovadba je pokazala velike sadove vztrajnega dela naših obmejnih sokolskih društev. Po javnem nastopu so sledili slavnostni govori, nato pa se je razvila ljudska veselica, ki je številnemu občinstvu nudila obilo zabave. Društvu pa je prinesla lepa sredstva za ogelne kamne snujočega se Sokolskega doma.

RIBNIŠKA DOLINA. V števil. 27. z dne 7. julija lanskega leta smo priobčili dopis «Iz Ribniške doline». Pozneje se je pred sodiščem izvedlo dokazno postopanje, iz katerega posnemamo, da smo to pot bili napačno informirani. Prepričali smo se, da ni resničen očitke, da bi bil g. notar Smodej, sedaj v Vel. Laščah, kot notar postopal nekorektno ali v škodo svojih strank. Radi tega radevolje preklicujemo navedbe poslanega nam dopisa in obžalujemo, da je prišel ta dopis v naš list.

Kmetijski glasnik

NABIRANJE TRAVNEGA SEMENA.

Mali posestniki smo. Kot taki moramo porabiti vsako priliko, da si pomagamo do večjih uspehov. Letos imamo ugodno priliko, da si nabereimo nekoliko travnega semena in da ga porabimo za posetev slabih travniških prostorov.

Po mnogih naših travnikih manjka trav in manjka detelj. Take travnike je treba popraviti in pomladiti, tudi na ta način, da raztrosimo po opešani ruši nekoliko travnega semena.

Sedaj ob košnji imamo priliko, da si preskrbimo nekoliko travnega semena. Sedaj bi se lahko nabiralo seme francoske pahovke, pasje trave, travniške bilnice, zlatega ovs, navadne in travniške latovke itd. Ko začno te trave zoreti (po cvetju), jih porežemo, povežemo v snopiče in pustimo pozoreti. Nazadnje jih z rokami omanemo (omencamo) ali oklestimo, da dobimo seme. Veliko semena bi se na ta način lahko nabralo in to od leta do leta. Vsako travno seme bi na ta način lahko samo za se nabirali. Tudi po mejah bi se ga lahko dosti nabralo.

Do travnega semena pa lahko pridemo tudi na ta način, da pustimo en del travnika nalašč za seme, in sicer na tistem prostoru, kjer je dosti trave in sama dobra trava. Na takem prostoru pustimo travo zoreti. Na

to jo požanjemo, porežemo v snopiče in pustimo dozoreti. V tem sučaju postopamo slično, kakor pri semenski detelji, samo da moramo seveda sedaj ob prvi košnji za to skrbeti. Pri tem načinu nabiranja travnega semena dobimo seveda mešanico različnih trav, kar pa nič ne stori, ker je taka mešanica za domačo porabo prav dobra. Saj obsega vse tiste trave, ki na naši zemlji dobro uspevajo.

S takim nabiranjem semenskih trav pridemo najceneje do semena, če nam je treba slabe travniške prostore popraviti ali pa travnike na novo napraviti ali obnoviti. Danes so travna semena zelo draga in jih je sploh težko dobiti. Zato je samopomoč tudi v tem slučaju potrebna.

OPAZUJMO UČINEK GNOJENJA!

Sedaj je prilika, da pregledujemo naše sadeže, kako nam uspevajo. Pa ne samo svojih domačih, ampak tudi druge po vsi naši okolici. Povsod je treba, da opazujemo njivske posetve in da se tudi vprašamo, zakaj nam posamezni sadeži na nekaterih zemljiščih bolje uspevajo kakor na drugih. Važno je za nas, da zasledujemo ta uspeh posebno na njivah, ki so v enaki legi in imajo enako zemljo. Veliko je ležeče na obdelovanju, veliko na kolobarjenju, veliko na semenu in največ na gnojenju. Za vse to se moramo v tem slučaju zanimati in poizvedovati, kaj je vzrok boljšemu uspehu, ki se kaže na sosedovih njivah.

Prilike je tedaj že v domači okolici dovolj, da se lahko poučimo, kako bi bilo v prihodnje pri posameznih sadežih postopati, da pridemo tudi sami do lepših uspehov. Povsod je nekaj takih vzgledov, ki morajo potegniti za seboj vnetega poljedelca.

Po nekaterih krajih se delajo tudi letos poizkusi z umetnimi gnojili. Zanimajmo se za te poizkuse in prepričajmo se, kako učinkujejo umetna gnojila! Letos je ugodno vreme za nje. Ta hip seveda še ne bo mogoče dognati prave vrednosti umetnih gnojil pri teh poizkusih, ker je to odvisno od tega, za koliko se bodo zvišali vsled gnojenja končni pridelki. Vendar se tudi že na stoječih sadežih lahko približno presoja, koliko uspeha se obeta pri enem in drugem sadežu.

Opazujmo pa tudi vpliv gnojenja z domačim gnojem pri domačih in sosedovih sadežih. Tudi tukaj bomo marsikaj izvedeli, če bomo hoteli razumevati. Odprimo tedaj oči in zapomnimo si, kar smo spodbudnega in dobrega videli. Dobri domači izgledi naj nas povsod v nemajo k napredku našega poljedelstva!

HUDOBNOST IN NEVARNOST BIKA.

Ze mnogo slučajev se je pripetilo, da je moral človek postati žrtev bikove podivjanosti. Taki slučaji se še zmiraj dogajajo in se bodo, dokler ne bomo začeli s temi živalmi drugače ravnati.

Hudobnost in nevarnost bika je naravna posledica vse vzgoje in reje, ki jo opazujemo pri teh živalih. Kako pa naj postane žival drugačna?

Če presojava vso stvar nekoliko bližje, najdemo, da ni prav za prav nobenega tehtnega vzroka, da bi moral bik postati bolj divje narave, kakor je n. pr. vol. Ako bi se z bikom od mladega sem tako ravnalo, kakor ravnamo z volmi, če bi ga tedaj navajali na vožnjo in na vse to, na kar navajamo vole,

pa bi postala žival ravno tako krotka kakor je vol. Žival bi se navadila na delo, na življenje in občevanje zunaj hleva in bi se prijavila ljudi in drugih živali.

Toda pri nas mora postati hudoben in nevaren. Tudi leži že v naši krvi, da si take živali skoraj drugače predstavljati ne moremo in ne znamo. Krivi smo temu pa edinoole sami. Če je bik od malega zmeraj le pri jaslih, brez vsake hoje in dela, brez vsakega takega občevanja kakor druge živali, potem mora postati renčav in hudoben. Žival postaja sčasoma tako hudobna. Naj se potem z njo še slabo ravna, mora postati mera polna. Dogaja se rado, da se tudi nepoklicani vmes vtikajo, da bika celo dražijo itd. Pri nas se še sem in tja tudi to dogaja, da ga imajo na vinti in da ga kakor divjo zver spuščajo na krave. Da to ne more imeti dobrih uspehov, je več kot jasno. Vse to in tudi nosni obročki bi lahko odpadli, ako bi znali s temi živalmi od mladega pravilno ravnati, ako bi z njimi vozili in delali, kakor delamo z volmi. Le pomislimo, koliko delavne moči tiči neizrabljene v teh živalih in koliko bi nam lahko zalegla pri našem delu!

Izpremenimo tedaj dosednji način biko-ve vzgoje in reje in izpremenili bomo tudi hudobno naravo bika. *Bik naj od mladega naprej dela!*

Gospodarstvo

Z LJUBLJANSKEGA NA PRAŠKI VELIKI SEJEM.

Posebni vlak Ljubljana-Praga in nazaj se pripravlja za prvo polovico septembra, da bode vsakdo mogel obiskati tudi jesenski praški veliki sejem. Vožnja bo po Jugoslaviji za polovično ceno, po Čehoslovaki pa 33odstotni popust. Za vizumske ugodnosti, stanovanja v Pragi itd. bo preskrbljeno.

Podrobnosti o tem izletu se še objavijo, vendar pa se slavno občinstvo naproša, da že sedaj začne s prijavami. Posebno razna trgovska in obrtniška udruženja in korporacije opozarjamo na ta vlak. Prijave sprejema in daje pojasnila urad Ljubljanskega velikega sejma v Ljubljani, (telefon int. 140).

VINOGRADNIKOM

Vinarski in sadjarski odsek Kmetijske družbe za Slovenijo v Mariboru namerava prirediti o priliki pokrajinske industrijsko-obrtno vzorčne izložbe v Mariboru vinsko razstavo, kakor tudi prevzeti vodstvo udeležbe na vinski razstavi, ki jo priredi poljedelsko ministrstvo v Beogradu.

Vinogradniki, ki se žele udeležiti s svojimi vini ene ali druge razstave, naj vsaj do 20. t. m. naznaniijo, koliko vrst vina nameravajo razstaviti. Od vsake vrste vina se mora poslati za mariborsko razstavo po 25 butelj, za beograjsko pa po 50 butelj po 7 desetink litra.

Od razstavljenega vina se mora prepustiti v svrhu kritja stroškov za mariborsko razstavo polovica, za beograjsko pa vse razstavljeno vino.

Natančnejša pojasnila daje na razpolago proti vpošiljati poštne znamke za 1 Din vi-narski in sadjarski odsek v Mariboru.

TRŽNI PREGLED.

ŽITO: Cene so se v zadnjem času znižale. V Vojvodini se je te dni tržila pšenica po okoli 425 Din; ječmen po 282 in pol Din,

oves po 282 in pol Din, turščica po 245 do 252 in pol Din, moka „0“ po 640 Din.

ZIVINA: V Zagrebu so se tržila teleta po 16 do 17 Din 75 par za kilogram žive teže. — Na mariborskem sejmu dne 1. t. m. je bilo 315 svinj in 4 ovce. Cene: prasci 5 do 6 tednov stari po 600 do 1000 K, 7 do 9 tednov po 1200 do 1600 K, 3 do 4 mesece po 2000 do 2800 K, 5 do 7 mesecev po 3400 do 4500 K, 8 do 10 mesecev 4800 do 5500 kron, 1 leto 6000 do 7000 K. En kilogram žive teže je stal 90 do 100 K, mrtve pa 115 do 130 K. Ena ovca je stala 800 do 1200 K.

VINO: Cene slabijo najbolj zaradi tega, ker vinogradi dobro obetajo. Po Hrvatskem ponujajo kmetje 7- do 8odstotna vina po 2 in pol Din za liter, boljša preko 8odstotna pa po 2 in pol do 3 Din za liter.

JAJCA so se tržila zadnje dni v državi povprečno po 1 Din do 1 Din 25 par za komad. Zaradi zboljšanja vrednosti dinarja se prerokuje padec cen.

KRMA: Po Sloveniji se je tržilo zadnje dni sladko seno po 150 Din, polsladko in kisl po 125 Din in slama po okoli 100 Din za 100 kg.

LES: Tudi les je izgubil nekoliko na ceni. Po našem lesu sedaj povprašujeta Švica in Francija. Iz Slovenije gre sedaj malo lesa.

HME LJ: Cene na Češkem od 960 do 1000 češkoslovaških kron za 50 kg. Na nasadih so se pojavile ponekod hmeljske uši, zaradi česar prerokujejo slabšo letino. Kmetje, ki se bojijo slabe letine, zadržujejo svoje zaloge in čakajo na porast cen.

— **Vrednost našega denarja.** Na zagrebški borzi se je dobilo dne 5. t. m.: 1 dolar za 80 do 81 Din, 100 češkoslovaških kron za 240 do 242 Din, 100 italijanskih lir za 373 Din, 100 avstrijskih kron za 11 par.

— **Zboljšanje dinarja.** Naša valuta se že nekaj časa krepko popravlja. Pravijo, da povzročajo to izgledi dobre letine in pa obilen izvoz. Upajmo, da bo sedaj tudi draginja popustila.

— **Kmetijsko predavanje** se v nedeljo dne 10. t. m. v Dobu pri Št. Vidu ne bo vršilo kakor je bilo objavljeno, ampak v Metnaju nad Stično.

— **Živinorejski sestanek** se je vršil pri oddelku za kmetijstvo v Ljubljani. Razpravljalo se je o organizaciji živinorejskih odsekov in preskrbi plemenjakov. Obširno je poročal o tem kmetijski svetnik g. Rohrman.

— **Pridelek tobaka** v naši državi bi po sedanjem računanju moral znašati letos nad 20 in pol milijona kilogramov. Od tega bi se lahko mnogo izvozilo.

Beleške

+ **Razpust mariborske in ptujske Orjune.** Ljubljanska pokrajinska uprava je nenedoma ukinila delovanje Orjune v Mariboru in Ptuj, in sicer na ljubo štajerskim Nemcem in renegatom, ki so s tem postali gotovo še drznejši. Ali je to pametno in v interesu države? Čudno in skoro neverjetno se zdi človeku, da danes na uplivnih mestih zopet več veljajo tisti, ki so nas tlačili pred osvobojenjem in klicali na nas vislice. Povemo samo to: Ako ne bi bilo pri nas mladine, prožete jugoslovenskega nacionalizma, bi se lahko mirno pripravljali na likvidacijo Jugoslavije. Nemci države ne bi reševali, ravno tako ne večina klerikalcev, ki ve v svojem časopisju povedati toliko slabega o srbskem balkanizmu.

Sokolstvo

LJUBLJANSKI SOKOL II je prošlo nedeljo proslavil svoj 15letni jubilej in v spomin na ta dan priredil razvitje naraščajkega prapora. Dopoldne se je v navzočnosti ljubljanskega sokolstva in številnega občinstva na Kongresnem trgu vršilo razvitje in je naraščaj položil prisego. Na to se je formalno sprevod s konjenico na čelu. Popoldne se je vršila javna telovadba, nato pa ljudska veselica. Naraščajski prapor je enostavno toda zelo lepo delo z narodnimi okraski ter ostane ponos sokolske mladine, vzgojevane pri Sokolu II.

OTVORITEV SOKOLSKEGA DOMA V SREDIŠČU. Pišejo nam: Dogradili smo Sokolski dom. Zahteval je dveletni trud in požrtvovalnost nas vseh, toda sedaj je ponos našega društva in dika naprednega Središča. Slavnostna otvoritev se vrši v nedeljo dne 15. avgusta. Že v naprej opozarjamo vsa sosednja društva in narodnozavedno ljudstvo, da se udeleži naše slavnosti. Vsem dobrodošlim bratom in gostom kličemo: Do svidenja! Zdravo!

Novosti

AKO BI ENDLICHER VSTAL V ŽIVLJENJE...

Po balkanski vojni je zavel po Slovenskem nov duh, ne med otopelimi, v Avstrijo udanimi tako zvanimi dobrimi narodnjaki, temveč med mladino, zlasti med srednješolci. Endlicher in njegovi tovariši okoli lista »Preporoda« so se oglasili polni vere in brez strahu kot propovedniki vstajajočega jugoslovenstva.

Mnogi so klicali takrat na pomoč proti »veleizdajalcem« paragrafe, mnogi so kimali kot neverjetni Tomaži z glayami.

Ob izbruhu svetovne vojne so padli avstrijski paragrafi po žrtvah in gnali pred sodnike tudi naše »Preporodovce«. Med nami v našem jeziku pisano smo imeli takrat časopise, ki je besnelo proti njim in vsem, ki jim ni hotela biti Avstrija mila.

Endlicher je bil obsojen na 7 mesecev ječe in je v temnem graškem zaporu kmalu podlegel.

Takrat jih je bilo malo, ki so se kaj dosti brigali za njegovo usodo. Takrat neupoštevani se je vrnil sedaj kot triumfator v svobodno domovino. Okrog 30 tisoč ljudi je prisostvovalo pogrebu njegovega prahu. Ali jih ni bilo vmes mnogo nevrednih? Ako bi Endlicher vstal v življenje in videl vsem v dušo: ali bi izrekel odpuščenje spreobrnjenim ali bi zavihtel bič in udaril po potuhnjenih?

* **Pokrajinski zbor Jugoslovanske Matice,** našega odličnega narodnoobrambnega društva, se je v nedeljo vršil v Celju. Poročila glavnih funkcionarjev so podala sliko vse-skozi vztrajnega dela za obrambo naših krajev, ki jih še tišči tujčeva peta in podpora našim zaslužnjim bratom. V novi odbor, ki mu načeljuje dr. Ravnihar, so bili izvoljeni narodnjaki brez ozira na strankarsko pripadnost. Jugoslovanska Matica je vzvišena nad vsakim strankarstvom, kajti vsaj pri naši narodni obrambi moramo Slovenci biti složni. Zato je naša sveta dolžnost, da se vsi brez izjeme včlanimo pri Jugoslovanski Matici!

* **Kongres invalidov** se je prejšnji teden vršil v Splitu. Sprejeta je bila resolucija, ki od vlade zahteva skorajšnjo in končno re-

šitev invalidskega vprašanja. Kongres je izvolil tudi novo upravo. Za predsednika je bil izvoljen general Pokorny.

* **Smrtna kosa.** V Kamniku je po dolgi in mučni bolezni umrl posestnik gosp. Fran Zerovnik. Kot vedno navdušen in požrtvovalen narodnjak si je povsod ohranil spoštovanje in prijazen spomin. — V mariborski bolnici je umrla gđ. Ivanka Kovačič, uradnica okrajnega glavarstva v Konjicah in vneta članica tamošnjega Sokola. — V Sv. Petru pri Zidanem mostu je za srčno kapjo preminul vpokojeni železničar Borštner. Blag jim spomin!

* **Ruski otroci v Jugoslaviji.** V naši državi se nahaja 5254 otrok ruskih beguncev. Od teh jih je 4287 šolobveznih, 2778 jih obiskuje gimnazije v materinskem jeziku, ali pa so raztreseni po drugih zavodih, ostali pa so brez pouka. Ruske šole v naši državi dobijo državno podporo tudi od Francije, Anglije in Amerike.

* **Najdebelejši Jugoslovian.** V Zaječarju živi gostilničar Ljuba Lalović, ki uživa čast najdebelejšega in najtežjega Jugoslavana. Tehta namreč 205 kg žive teže in meri okrog pasu le nekaj manj kakor dva metra. Za obleko potrebuje ubogi Lalović vedno po 5 metrov blaga. Lani je nameraval odpotovati na kongres gostilničarjev v Pragi. Ker pa zaradi preozkih vrat ni mogel stopiti v vlak, je moral ostati lepo doma.

* **Ublažitve smrtne obsodbe.** Lani v septembru je bil pred ljubljanskim porotnim sodiščem mladi gozdni pristav Alojzij Slejko obsojen na smrt, ker je v Mislečah na Primorskem ustrelil svojega bivšega prijatelja učitelja Marušiča. Zagrebško najvišje sodišče pa je sodbo razveljavilo in odredilo ponovno razpravo, ki se je vršila v ponedeljek. Z ozirom na glasovanje porotnikov, da je Slejko storil le uboj, ne pa hotičnega umora, je bil bivši smrtni obsojenec nanovo obsojen le v štiriletno težko ječo.

* **Redek slučaj.** V Palanki v Vojvodini je sedemletna plemenska krava simodolske pasme na posestvu nekega novosadskega zdravnika povrgla tri zdrave teličke, ki tehtajo skupaj 70 kg.

* **Pasja steklina** je po nekaterih pokrajinah naše države zahtevala v zadnjih mesecih toliko žrtev, da bo treba z najstrožjimi ukrepi preprečiti širjenje te nevarnosti. Po navedbah načelnika Pasterjevega zavoda v Zagrebu je dognano, da je samo v Zagrebu vsak dan ugriznenih povprečno 6 do 8 oseb po steklih psih. Iz vseh hrvaških krajev prihajajo dnevno novi bolniki. Omeniti je seveda treba, da je iz Slovenije prišlo razmeroma malo bolnikov. A vseeno bo treba poostriži nadzorstvo nad pasjimi mrhami, ki se klatijo križem po slovenskih krajih.

* **Žrtev Save v Zagrebu.** V bližini Zagreba je pri kopanju v Savi utonil mizarški pomočnik Rudolf Brajer, rodom Ljubljčan. Spustil se je v savsko globino in je izginil v valovih. Trupla doslej še niso našli.

* **Radi otroka.** Kmet Kavrinovič iz Odžaka v Bosni je javil sodniji, da zahteva svojega otroka. Ko je namreč med vojno odšel k vojakom, je zapustil doma ženo in hčerkico. Ko se je vrnil s fronte, ni našel nobene. Šele lani je prispela žena iz Osijeka, o hčerkici pa je dejala, da jo je pustila nekemu mesarju v reji. Mož je nato od mesarja zahteval otroka. Toda mesar ga noče izročiti, ker ga smatra že za svojega in ga ima silno rad. Kočljivo zadevo bo rešila sodnija.

* **Strašit je.** Za dokaz velikega praznoverja, ki še vlada med našim ljudstvom, navajamo nastopni slučaj, ki se je nedavno prigodil v vasi Tupamori: Kmet Savić je razodel svojim sosedom, da ga njegov nedavno umrl oče vsak večer hodi strašit. Neka stara ženica je nato Saviću svetovala, naj pokojnika izkopljejo in sežgejo. Sosedje so se ponoči resnično odpravili na posel, izgrebli truplo in ga upepelili. Stvar je sicer bila tajna, toda oblast jo je vseeno izvohala. Praznoverneži bodo sedaj morali dati odgovor pred sodnijo.

* **Povezan mrlič v Ljubljani.** V noči pred Telovim so v bližini Ljubljane potegnili iz Ljubljance posestnika Jarca iz Črne vasi. Bil je prevezan z vrvjo in je posebno obe roki imel trdno zvezani z nogama. Izprva se je sumilo, da je na Jarcu bil izvršen umor. Toda raztelesenje trupla ni pokazalo nikakih znakov nasilnosti in komisija je ugotovila, da je Jarc storil samomor. Brez dvoma si je nesrečnež končal življenje v stanju duševne zmedenosti.

* **Krvava svatba.** V Bednji na Hrvaškem se je posestnik Levanić poročil z Rozo Šutej. Svatba pa se je zelo žalostno končala. V hišo je prišel orožnik Peščica, ki je bil v nevesto smrtno zaljubljen, potegnil je revolver in s štirimi strelji ustrelil ženina in nevesto. Pobesnelega orožnika so svatje z velikim naporom zvezali in odpravili v Zagreb.

* **Samomor bogatašnje.** V Zagrebu se je obesila soproga znanega veleindustrijalca Marija Handel. Trdno si je umišljala, da je mož ne mara več, ker je zakon ostal brez otrok. V ostalem pa sta zakonca zelo dobro živela in sta se baš pripravljala, da se v kratkem podasta na letovišče k morju. Tu se vidi, da imajo tudi bogataši svoje težke jade in da nikdo ne uživa popolne sreče v tej dolini solz.

* **Nagla jeza, nagla smrt.** V Skoplju se je nedavno vršila konjska dirka, ki se je je udeležil tudi bančni ravnatelj Vičentijević. Ob sklepu dirke pa je radi nagrad nastal majhen prepir. In Vičentijević se je pri tem tako razburil, da ga je zadela kap. Naglica pa res ni nikoli prida, pa naj si bo tudi pri konjskih dirkah.

* **Slavenska banka, d. d., Zagreb, ekspozitura Jesenice,** pričela je s poslovanjem dne 11. maja t. l.

* **Evropa-New York.** Transatlanski promet se bo v kratkem po 17. julij t. l. prvič v New York odhajajočem potniškem parniku «Leviathan» (last United States Lines) znatno povečal. «Leviathan», ki najprej pelje na liniji Southampton-Cherbourg-New York, je največji, najmodernejši in najluksurjozejši oceanski parnik (59.956 ton). Prepeljati more 3402 potnika in posadka šteje 1100 moštva z oficirji. Za novo opremo «Leviathana» v Ameriki so znašali stroški 8 milijonov dolarjev.

Iz raznih krajev

* **V Jelendolu pri Ribnici** je izbruhnil požar na parni žagi kneza Auersperga. Zaga je pogorela popolnoma. Pomoč gasilcev ni mogla biti uspešna. Škoda se ceni okroglo 6 do 7 milijonov kron.

* **V Željah pri Kočevju** je znani lovec Schaffer ustrelil izredno veliko volkuljo in nato ujel še njena dva mladiča. V kočevski okolici so se zadnje dni zopet pojavili volkovi in povzročajo posestnikom obilo škode. Zasledovanje se pridno nadaljuje.

* **V Artičah** je bilo Janezu Pavlinu okradeno okrog 4 tisoč dinarjev gotovine, srebrna ura, verižica in za popotnico še kos špeha in kruha.

* **V Oolšniku** je bila posestniku Juriju Kebelju ukradena razna moška obleka, perilo in čevlji. Dalje je tat odnesel tri hlebe kruha in kuhinjski nož. Škode je okrog 4 tisoč dinarjev.

* **V Spodnji Jablanji** je prevejan tat ukradel posestniku Josipu Frangešu iz omare 11 tisoč dinarjev gotovine in srebrno uro. S seboj je vzel za založek tudi kruh in svinjska rebra.

* **V Berdinjah** je neki nemški potepuh okradel Jožeta Zagernika. Odnesel mu je harmoniko, obleko in več perila. Izvršil je še več sleparij, radi katerih ga sedaj zasleduje sodnija.

* **V Podolcah v krškem okraju** je v petek izbruhnil usoden požar, ki je petero posestnikom uničil vsa poslopja in nekaj živine. Težko prizadeti so bili le nizko zavarovani.

* **V Radečah pri Zidanem mostu** se je na postaji ponesrečil železničar Kolanec. Stal je ob tiru, ko je za njegovim hrbtom nenadoma pridrvel vlak. Stroj je železničarja z vso silo vrgel stran. Ponesrečenec si je pretresel možgane.

* **V Rajhenburgu** je neznan vlomilec obiskal hišo župana Franca Aysenaka. S seboj je odnesel županovo obleko ter nov klobuk in slannik. Skupna škoda iznaša 4000 Din.

* **V Škofji vasi pri Celju** je izbruhnila škrlatica, ki se je razširila tudi po bližnji okolici konjiškega okraja ter zahtevala že nekatere žrtve. Zdravstvena oblast se trudi, da omeji nevarno epidemijo.

* **V Ritoznoj pri Slov. Bistrici** je 60letni posestnik Koren s petimi strelji umoril svojega pastorka, ki ga je že dalj časa sovražil. Umor vzbuja po vsej okolici tem večjo senzacijo, ker je morilec bil na glasu kot velik pobožnjak in eden glavnih zaupnikov klerikalne stranke. Morilca so takoj izročili sodišču.

* **Pod Sv. Urbanom nad Mariborom** so na poti našli mrtvega Štefana Breznika, brezposelnega starčka. Komisija je ugotovila, da je umrl trpel lakoto in da je že najmanj tri dni ležal na cesti zadet od kapi.

PIREJANJE TOMBOL, LOTERIJ IN SREČOLOVOV

je v zadnjem času zavzelo tak razmah, da ga ni mogoče več točno nadzirati. Dogaja se, da se odobrenja kmetijskega ministristva za prirejanje takih iger celo zlorablja. Da bi se tombolske in loterijske igre čimbolj nadzirale in omejile izključno na potrebe humanih društev, je kmetijsko ministristvo izdalo naslednjo naredbo:

1.) Vse pristojne finančne in policijske oblasti v naši državi imajo dolžnost, da najstrožje zabranjujejo po vseh krajih, lokalih, kopališčih itd. prirejanje tistih loterij in tombol, katere se vrše brez mojega dovoljenja.

2.) Vsak primer nedovoljenega igranja je naznaniti pristojnemu ministristvu, ki bo postopalo po čl. 13. zakona o ustanovitvi in ureditvi državne razredne loterije, točka 3.

3.) Nobene prošnje za prireditve loterije ali tombole ne bo pristojno ministristvo vpoštevalo brez izjave pristojnih političnih ali policijskih oblasti, katerim se

prporoča, da se glede upravičenosti vsake prošnje, odposlane na ministrstvo, dobro prepričajo in skrbje, da dajo povoljne izjave samo tistim, ki bodo skromne dobičke iz loterij in tombol porabili izključno za humane cilje in ki bi brez teh prireditev ne mogli zbrati potrebnih sredstev za pomoč.

Na ta razglas se opozarjajo vsa društva, da vse prošnje za prirejanje tombol, loterij in srečolovov vlagajo izključno potom okrajnih glavarstev (v Ljubljani potom policijskega ravnateljstva). Vloge morajo biti zadostno kolkovane (13 Din) in vložene najmanj mesec dni pred dnem prireditve. V prošnji je točno navesti dan in namen prireditve, število tablic (srečk) in ceno za komad.

Zanimivosti

MESECI IN ZNAČAJ.

(Katere ženske so najnevarnejše?)

Holandski učenjaki so ugotovili, da je mesec, v katerem se je človek rodil, ne navadne važnosti za njegov značaj.

Kdor tega še ne vé, naj si zdajle zapomni. Po mišljenju učenjakov velja to poglavito za nežni spol. Ženska, ki se je rodila v mesecu januarju, je odlična gospodinja. Njen značaj je sicer mehek in otožen, toda njeno srce je dobro; želi si okusne, toda enostavne obleke. Ženska, ki v februarju slavi svoj rojstni dan, je odlična soproga in mati, toda lišpa se rada. Katera je rojena v marcu, je vihrava, prepirljiva, a tudi popustljiva. Nadarjena je za trgovino, rada izmetuje denar za drage stvari, rada ljubimkuje, a je dobrodušna. Tudi aprilska rojenka ni kar brez napak in se rada obrača za vetrom. Nežni spol rojen v maju, predstavlja ljubke, dražestne mačice. V juniju rojene rožice so nemirne in površne. Rade ugajajo, ljubijo pisano blago, žive barve. Vse, ki so rojene v juliju, se navdušujejo za enobarvne obleke, so dobre volje, ljubijo slaščice. Ako je ženska rojena v avgustu, je zelo obzirna v razsojevanju, toda razsipna in nemirna. V tem se popolnoma razlikuje od svojih septembrskih sester, ki so ljubeznlve, štedljive in zelo okusne. Oktobrske hčerke so zelo povoljne za družbo; govorijo sicer mnogo, imajo pa veselo naravo, njihova fantazija je neobzdržana in šaljiva. Zelo prijazne so, toda le malo preveč površne. Ženske, ki so se rodile v novembru, se odlikujejo z darežljivostjo in dobrohotnim značajem. So nagle narave, razjezijo se hitro, a se tudi kmalu pomirijo. Kot gospodinje ne morejo baš služiti za vzor, toda kot matere jih ne morejo dovolj prehlaviti. In na koncu še o ženskah, rojenih v decembru. Strašno hrepenijo po dragih in lepih oblekah. Pol življenja bi dale za kakó posebnost, dragocen plašč ali elegantno haljo. Lepotičijo se rade in so zelo samoljubne. V ljubezni niso baš hladne, toda često onesrečijo človeka, s katerim se seznanijo. Rušijo ga počasi, toda gotovo.

Tako trdijo učenjaki o nežnem spolu. A kako je z moškimi? Njihova klasifikacija po mesecih rojstva mora prilično tudi odgovarjati navedenemu. Pripomniti je le treba, naj se drage čitateljice v primeru, ako bi zgornji podatki ne bili pogodeni, ne

obračajo na nas, temveč naravnost na holandske učenjake.

AVSTRALSKI ZAKONI.

Mnogi učenjaki trdijo, da kultura kvari in uničuje narode. Zato se čujejo glasovi, da rodovi kulturnih narodov slabe iz roda v rod, tako da jih bo enkrat zmanjkalo.

Narodoslovje pa dokazuje ravno nasprotno, da namreč narodi na nizki stopnji kulture, kakor so ameriški Indijanci in afriški črnci, strašno propadajo radi alkoholizma in blodnega spolnega življenja, dočim se moderni Evropejci nasprotno množijo in širijo — gotovo vsi razen Francozov.

Ker je zakonsko življenje temelj narodnemu obstanku in najbolj označuje moralno kakega naroda, evo, da vidimo, kako so v tem pogledu črnci domačini Avstralije.

Avstralski starši že obljublajo drug drugemu nevesto ali ženina, ko še otroci pijejo materino mleko, a možijo in ženijo jih, čim so stari 11 ali 12 let. Tako zgodnja poroka je sicer v nekem oziru razumljiva, ker se ljudje v silni avstralski vročini hitreje razvijajo in postajajo prej godni, vendar pa kljub temu tako mladi ljudje niso za zakon.

Pri Avstralcih, zlasti severnih in srednjih, so ženske nekaki hišni poglavarji, ker pri njih sprejmejo možje priimek svoje žene. Ta običaj danes že zelo popušča. Dlje se dobijo pri Avstralcih plemena, pri katerih zakon komaj poznajo in pri katerih ima možki lahko vsak dan drugo ženo, kakor se mu poljubi. Niti za krvno sorodstvo se ne brigajo. Torej pravi komunizem glede žen prilično kakor pri živalih.

Tako je pri mnogih avstralskih plemenih, dočim je danes večina Avstralcev zadovoljna z dvema ženama, le bogataši jih imajo do šest. Kjer primanjkuje žensk, tudi po dva, trije bratje vzamejo eno ženo. So tudi zakoni v skupinah, to se pravi, ena skupina moških vzame eno skupino žensk in tako žive skupno.

Avstralke imajo dosti otrok, samo da rade majhno deco ubijajo. Nič neobičajnega ni, ako matere umore že triletnega otroka ter ga med smehom in hihitanjem pojedo. Zlasti rade umore otroka, katerega so imele mogoče s kakim Evropejcem.

Kar se tiče zakonske zvestobe, je ljubosumnost pri Avstralcih skoro nepoznana in avstralski možje po pristaniških mestih ponujajo svoje žene Evropejcem.

Pri takem živalskem življenju Avstralsci silno propadajo in bodo izumrli, ako belokožci ne bodo začeli širiti nekoliko prosvele med nje.

Razno

× Kašelj v cerkvi. Vsakdo med nami je lahko opazil, da se največ kašlja v cerkvi med pridigo. Istotako je tudi na zborovanjih med slovesnimi govori. In kakor hitro za-kašlja eden poslušalec, mu jih takoj sledi deset ali več. Neki ameriški zdravnik je sedaj ugotovil, da ta kašelj nikakor ne prihaja od prehlajenja, temveč ga povzroča zvok govornikovih besed, ki draži tanke žilice v grlu poslušalcev. Še večkrat — pravi omenjeni zdravnik — pa je slučaj, da govornikove besede dražijo tudi ušesa poslušalcev. Kadar čujejo kaj takega, kar jim baš ne pogreje srca, se začnejo s prisiljenim kašljem vleči iz zadrege. Zato so pa nekateri pobožni ljudje v cerkvi pri podučni pridigi tako — «prehlajeni».

× Najbolj nevarna kača na svetu je tako zvana «črna mamba», ki živi v južni Afriki. Urna je tako, da po ravnem, navkreber ali pa po valujoči zemlji drvi s hitrostjo konja. Ne uide ji torej nikdo, kogar začne zasledovati. Osobitost te kače je njena zvestoba do smrti. Kdor je živel v južni Afriki, vé, da mora vedno ubiti par, in ne samo njega ali njo. Kajti preostali drug ima silno razvito občutje maščevanja in zasleduje ubijalca. To svojstvo črne mambe izrabljajo tamošnji domačini, da se maščujejo nad svojimi sovražniki. Ubijejo eno kačo in jo potem zavlečejo pred stanovanje svojega sovražnika, ker vedo, da bo preostala kača zasledovala mrtvi par in se maščevala nad sovražnikom. Domačini ubijajo črno mambo z debelimi jahalnimi biči južnoafriških farmerjev in naseljenecv.

× Muhe mlade Američanke v Parizu. Menda res ni neosnovana trditev, da mladim Američankam brni po glavi kar cel roj mušic. To najbolje dokazuje zgodba, ki jo je te dni uprizorila neka mlada dolarska princesa v Parizu. V soboto si je namreč najela aeroplan in pustila z njega trositi na Pariz letake z nastopnim besedilom: «Američanka,

Treba, da morete FELLERJEV ELZAFLUID povsod kupiti!

Ako ugotovite, da Fellerjevega pravega Elzafluida kje ne morete dobiti, prosimo sporočila, in takoj se Vam naznani najugodnejše mesto, kje se prodaja.

To je najboljšje, kar sem kdaj okušal!

Pravi Fellerjev Elzafluid kot dobrodejno sredstvo za drgnjenje! Za udel! Za vrat! Za glavo! Za zob! Za negovanje kože! Kot kozmetikum! Za negovanje ust! V zmir! V leta! Pri tisoč priložnostih pokaže se blagodelujoč, bolečine lajšajoč, koristen in mnogostransko uporabljiv. Je veliko močnejši in bolj delujoč kakor francosko žganje in najboljšje sredstvo te vrste! Nekoliko kapljic zadostuje, da tudi Vi rečete:

To je najboljšje, kar sem kdaj okušal!

Skupaj z zavojnico in poštnino stane: 3 dvojnat ali 1 «specialna stelenica 24 Din, 12 dvojnat ali 4 specialne steklenice 84 Din, 24 dvojnat ali 8 specialnih steklenic 146 Din, 36 dvojnat ali 12 specialnih steklenic 208 Din.

KOT PRIMOT: Elza-obliž proti kurjim očesom 2 in 3 Din; Elza-menlotni črtniki 4 Din; Elza-pospajni prašek 3 Din; Elza-ribje olje 20 Din; Elza-voda za usta 12 Din; Elza-košonska voda 15 Din; Elza-sumski miris za sobo 15 Din; Gilcerin 4 in 15 Din; Lisol, Lisoform 12 Din; Kineški čaj od 1 Din dalje, originalno Radikum francosko žganje velika steklenica 13 Din; Elza-mrčesni prašek 7 Din; strup za podgane in miši 7 Din. Za primot se zavojnica in poštnina posebej računata.

Na te cene se računa še 5 %, doplačila. Adresirati natančno: EUGEN V. FELLER, lekarnar, STUBICA DONJA, Elzatrg št. 360, Hrvatsko.



ki se prvičrat nahaja v Parizu, želi jutri, v nedeljo, obedovati z najzanimivejšim anarhistom, v sredo z razumnim študentom, v četrtek z gledališkim igralcem, v petek z osebo, ki se peča s samomorilnimi mislimi in v soboto s kakim zabavnim plemenitašem. Pogostila bo vsakogar prav povoljno, mu za prijaznost poklonila cvetje ter ga zabavala z glasbo in duhovitim razgovorom. Spodaj je bil naveden hotel, kjer naj se zglasijo tisti, ki bi se hoteli poslužiti gostoljubnosti mlade Američanke. Kako je vse skupaj uspelo, o tem za enkrat še nismo prejeli poročila.

Za smeh in kratek čas

Tolažba.

Dandanes vse premalo uvažujemo svetopisemsko resnico, da je babilonska zmota zadela ljudi edino zastran tega, ker se niso več razumeli. In zato se često pripeti, da pride do čudnih nespornostimljenj.

Profesor Kljuka je potožil svojemu prijatelju, da ga žena večkrat zmerja za starega osla. Dobrodušni prijatelj je hitro potolažil profesorja, rekoč:

„Tvoja žena je pa res krivična! Ti da si star osel? Saj vendar šteješ komaj petdeset let!...“

Ženski kotichek

ZAKONSKA SREČA.

Toliko ločitev zakona je po vojni. Od kod ta pojav? Ljudje, ki so se bavili s statistikami o ločitvah zakona, trdijo, da so povojne neveste radi zanemarjene vzgoje slabe gospodinje. To je — po njihovem mišljenju — v največ primerih glavni povod za ločitev.

Ta trditev je zelo verjetna, saj lahko sami opazujemo okrog sebe podobne slučaje. Ako je žena neredna, zanikrna gospodinja, ako je mož nereden in zanikr, kako naj bo eni ali drugi zakonski polovici dom prijeten?

Mnogo mož, ki spočetka ljubijo svoje žene, postane hladnih, čim se jim domače ognjišče zagabi. Taki možje se potem začnejo ozirati po drugih ženskah. Zaradi zanikrnosti gospodinje pride do zakonske nezvestobe in končno do ločitve.

Ne se bati truda, ki je potreben za red v hiši. In za red v hiši pa je merodajna vedno le žena, dočim ima mož druga opravila. Saj ima žena tudi zadoščenje za svoj trud, če vidi, da je napravila sebi, možu in otrokom dom, resničen dom, kamor rad gre mož in kjer se otroci najbolje počutijo. Mnogo prepirov, kislih obrazov in solz bi ne bilo, če bi se vsaka žena zavedala svoje dolžnosti glede hišnega reda.

Kako osvežiš staro barvo na pohištvu. Stresi v pol litra gorivnega špirita majhno pest kolofonija. Potem pusti to mešanico tako dolgo, da se kolofonij raztopi v špiritu. Včasih se to zgodi šele v treh do štirih dneh. S to raztopino namoči omare, vrata ali kake druge dele pohištva, ki so izgubili blesk prvotne barve. Predmet s tem namazan dobi lepo svetlo barvo nazaj.

BOLEČINE? V obrazu? V udih? Poizkusite pravi Fellerjev Elzafluid! Vsi se boste čudili! Dobrodejen pri drgnjenju celega telesa in kot

kosmetikum za kožo, zobe in negovanje ust! Močnejši in boljši kakor francosko žganje in čez 25 let priljubljen! Z zavojem in poštnino: 3 dvojne ali 1 specialna steklenica 24 dinarjev; 36 dvojnih ali 12 specialnih steklenic 208 dinarjev s 5%nim doplačilom razpošilja: lekarnar EUGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Elza-trg št. 360, Hrvatsko.

Kupite in berite
„Poper in poprika“
hudomušne kratkočasnice.
Cena 3 Din, po pošti 3 Din 50 p.
Dobiva se v Tiskovni zadrugi v Ljubljani.

SLAVENSKA BANKA D.D. ZAGREB

Podružnica: Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 24

Delniška glavnica Din 50.000.000— in rezerve preko Din 12.500.000—

Podružnice: Beograd, Bjelovar, Brod n./S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Maribor, Murska Sobota, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Šibenik, Velikovec, Vršac.

Ekspoziture: Rogaška Slatina (sezonska), Škofja Loka, Jesenice.

Agencije: Buenos Aires, Rosario de Santa Fe.

Afilijacije: Slovenska banka, Ljubljana; Jugoslavenska industrijska banka d. d., Split; Balkan Bank r. t., Budapest, Váci utca 35; Bankhaus Milan Robert Alexander, Wien I., Augustinerstrasse 8.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.



Parnik

“LEVIATHAN”

Najmodernejši, največji in najluksurjozniji oceanski parnik. Najvišje zmoglosti iznajdljivosti, znanosti in moči kapitala so vtečene v izdelavi tega divnega parnika. Neprimerljiva udobnost v vseh razredih.

Prva vožnja v New York dne 17. julija 1923, potem 7. avgusta, 28. avgusta, 18. septembra, 8. oktobra itd., vsake tri tedne v tork od Southampton-Cherbourg. — Podrobna pojasnila potom spodaj navedenih naslovov. 988

BREMEN — NEW YORK

Direktna zveza s krasnimi ameriškimi vladnimi parniki. Neprekosljivi po udobnosti, čistosti in izborni oskrbi. Hitre in varne ladje.

„Georg Washington“ „President Fillmore“ „President Harding“
„President Roosevelt“ „America“ „President Arthur“

Zahtevajte podrobna pojasnila in brodarški list št. 216.

Ugodna prilika za prevažanje blaga.

UNITED STATES LINES

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo: Beograd, Palata Beogradske Zadruge, i podružnica v Ljubljani: Zadruga Zveza, Ljubljana.